

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Unitate națională“.

Sibiu, 13 August n.

Un patriot cuminte își da silințe într'un număr mai recent al ziarului „*Budapesti Hirlap*” să dovedească țării și lumii, că precum în trecut statul ungar a fost *unitar național*, așa și în viitor are să fie tot unitar național.

Că ce se înțelege din punct de vedere *patriotic*, în sensul modern al cuvântului, sub expresiunea „*unitate națională*”, sau „*stat unitar național*”, — o știm foarte bine. Se înțelege statul ungar *maghiarizat* dela un capăt de țară până la celalalt.

Viitorul nu-l cunoaște și nu-l vede nimeni. De aceea nu putem spune cu siguranță, dacă va veni odată vremea ori nu, ca țara aceasta, acum comună mai multor popoare, să fie stăpânită și locuită numai de un singur popor, de poporul maghiar. Aceeace știm însă este, că în trecut n'a fost locuită niciodată numai de Maghiari, ci totdeauna și de alte popoare, cari tot atât de bine au adus jertfe în sânge și avere pentru apărarea ei, ca și Maghiarii, și că astăzi tot așa o locuiesc mai multe popoare, cu Maghiarii împreună.

Oricum să luăm deci lucrurile, pentru trecut și pentru prezent nu se poate vorbi despre stat unitar național maghiar; și tocmai de aceea în politica maghiară a fost acceptată deocamdată numai *ideia* de stat unitar național, ca ceva ce sboară încă prin aer, și are să fie făt al viitorului, dacă peste tot va putea să primească formă și ființă, așa cum doresc domnii Maghiari.

Cât pentru viitor, noi ne-am spus mai de multe-ori părerea, că nu credem în posibilitatea maghiarizării întregii țări, și în deosebi nu ne temem de maghiarizarea poporului nostru, de maghiarizarea Românilor, cari au prea multă putere de viață, și au o conștiință na-

țională prea dezvoltată. Și tot așa va face conștiința națională dezvoltată bine și la celelalte popoare nemaghiare din patrie, ca socoteala celor ce contează sigur la maghiarizarea din viitor a popoarelor nemaghiare să primească o spărtură mare și să fie declarată de neexactă. Dacă aveau Maghiarii însușirile necesare de a atrage popoarele la sinul lor, de o mie de ani de când sunt stăpâni pe țara aceasta puteau ușor să le contopească și să le maghiarizeze, și astăzi ar exista apoi cu adevărat unitatea națională în statul ungar. Dar n'au putut să o facă aceasta în trecutul lung, — cu atât mai puțin o vor putea face în viitor.

Unitate națională, în înțelesul, că toți vom fi odată Maghiari în patria aceasta, nu va exista deci niciodată în statul din care facem parte. Dar unitatea națională se manifestă și în alte lucruri. Peste tot unitatea de stat reclamă următoarele patru condițiuni principale: domnitorul, guvernul, parlamentul și armata. În acestea e exprimată unitatea de stat. Din aceste patru condițiuni la noi numai una e, care e într'adevăr națională-maghiară: *parlamentul*. Legislatura țării noastre funcționează ungurește, aduce legi ungurești, discută și decide deci ungurește. Guvernul deja nu mai e *întreg* unguresc, pentru că în chestii *militare* și în chestii *externe* alții dau tonul, nu ministrii nostri. Iar Curtea și casa domnitoare de loc nu e maghiară. Maiestatea Sa e Rege ungar, dar nu e Maghiar, bunăoară cum Regele Carol al României e Român, și cum Principele Ferdinand al Bulgariei e Bulgar. Ungaria n'are dinastie maghiară cum are România dinastie română și Bulgaria dinastie bulgară. Și apoi despre armată știu și copiii că nu e maghiară!

Când deci cele mai esențiale condițiuni pentru unitatea națională a statului lipsesc cu desăvârșire, e mare ușurătate politică a face pen-

dentă această unitate numai dela maghiarizarea populației țării, pe când ea nu există tocmai pentru că îi lipsesc condițiunile amintite mai sus. Poftescă deci domnii cari călăresc mereu pe unitatea națională a statului și lucre într'acolo, ca aceste condițiuni, cari acum lipsesc, să fie date statului ungar, și atunci unitatea națională e perfectă în patria noastră, cu toate că o compun mai multe popoare. Pentru că populațiunea nu e condițiune neapărat trebuincioasă pentru unitatea națională a statului, căci chiar dacă am fi toți Maghiari în patria aceasta, câtă vreme armata noastră nu e maghiară, dinastia nu e maghiară, guvernul nu *în toate* resorturile e maghiar: unitate națională de stat nu există, nu poate să existe!

Din parlament.

Vorbirea deputatului naționalist român Dr. *Iuliu Maniu*, rostită în ședința din 27 Iulie n. a dietei ungare, la discuția asupra proiectului de lege despre apropiatiune.

(Fine).

O altă enunțare a Stim. dl ministru e, că în țara aceasta nici legile și nici DV. n'aveți să recunoașteți popoare sau rasse ca subiecte de drept public.

Că într'adevăr legea ne recunoaște de subiecte de drept public, reiese chiar din §-ul 1. al aceleia, în care se spune „toate naționalitățile, cari locuiesc în țară” evident dar, că însăși legea recunoaște naționalitățile. Dar abstragând dela aceasta, însăși legea de naționalități asigură mai multe drepturi naționalităților...

Baloghy E.: Singuraticilor!...

Dr. *Maniu*: însăși legea spune, că putem înființa școale, reuniuni, și că chiar limba autorităților legislative e de a se statorî în proporție cu numărul popoarelor conlocuitoare. Astfel stând lucrul nimeni nu poate spune, că legile noastre nu recunosc naționalitățile, ca subiecte de drept. Mai mult, când cu înființarea bisericii naționale a Românilor și Sârbilor,

naționalitatea acestora este inarticulată în lege. Cum puteți spune, că naționalitățile nu pot fi considerate de subiecte de drept public? Ele există ca atari de bună samă.... vorba e numai, că până unde se extinde sfera de activitate a acestor subiecte de drept? Și aici residă deosebirea dintre noi. DV. vreți să ne-o croiți cât se poate mai strimt, iar noi vrem s'o estindem cât se poate mai tare. Din punct de vedere al dezvoltării țării și al intereselor ei oare ce e mai corect: suprimarea drepturilor sau extinderea lor? Cred, că ori ce om cugetător va fi de părerea, că punctul corect este extinderea drepturilor și nu suprimarea lor. (Aprobări în centru).

Dar dl ministru de culte a mai spus ceva. A spus, că guvernul actual nu se poate purta cu încredere față de noi, când noi cu purtarea noastră nu i-am dat prilej spre așa ceva. Dacă e vorba, că cine să dea prilej de încredere cu puterea lui, cel care are în mână puterea sau cei slabi, cred, că răspunsul ar fi: numai cei puternici; căci noi cei slabi numai așa i-am dà celui puternic prilej să se încreadă în noi, dacă am suferi să ne asuprească și să ne îmbuce. Tocmai pentru aceea, cel puternic, căruia îi stau la dispoziție toate mijloacele ofenzive și difenzive, trebuie să facă pașii, cari să ne convingă, că putem avea încredere în el. (Așa e! în mijloc).

Dar, On. Cameră, enunțarea dlui ministru de justiție este o suficientă dovadă, că actualul guvern nu numai din punctul de vedere al naționalităților, dar nici din punctul de vedere al considerațiilor generale, nu umblă pe calea, care am așteptat-o dela el, ba nici măcar pe calea aceea, pe care DV. a-ți așteptat-o. Eu sunt membru cu mult mai modest al casei deputaților, decât să mă simt chemat, ca să judec din considerații de doctrine iuridice, punctul de mănecare al ministrului de justiție în chestiunea libertății presei.

Au făcut-o aceasta și o vor face în viitor alți membri mai chemați ai camerei. Cu toate acestea îmi țin de datorință să constat, că calea, pe care umblă dl ministru în rezolvirea chestiunii, este ca

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele și într'ut tot laudatul Apostol Pavel.

(Urmare).

Biserici și cărți. În orașul în care intră sf. apostol Pavel întâiu și întâiu își căută de lucru pentru meșteșugul său, căci el își câștigă pâinea cu munca sa, țesând pânză pentru corturi. Muncind el povesteă celorlalți muncitori despre Domnul Christos și despre învățăturile lui. În jurul lui se adunau muncitorii cu grămada și-l ascultau cu drag și se botezau. Dela locul de muncă Pavel trecea în Sinagoge, apoi prin târguri și propoveduia și acolo, câștigând noi și noi soți de credință. *Pe cei botezați Pavel îi strângea în obștie creștinească numită biserică, peste care puneă câte un bătrân ca ocărmitor — preot, episcop.*

Când acum Pavel găsim, că biserica întemeiată de el poate să se chivernisească singură se ducea în alt oraș ca și acolo să propoveduiască, Fariseii, despre cari am vorbit mai sus se amestecau printre creștini

și nu a rare-ori îi zăpăciau cu învățăturile lor viclene și mincinoase. Vestea ajungea la Pavel, unde era el și aceasta îl îndemna ca să scrie creștinilor turburați spre a-i liniști și spre a-i întări în credință. *În chipul acesta a scris el cărțile cele multe, cari ne minunează prin frumuseța și puterea învățăturilor din ele.* Aceste cărți se cetesc la sfânta liturgie înainte de sfânta evanghelie — către Corinteni, către Galateni, către Efeseni ș. a. m.

Năcașurile. Scăpat din Damasc, cum am văzut, ca prin urechile acului, sfântul marele apostol Pavel prin răvna sa pentru Domnul ajunge în Ierusalim în o nouă primejdie de moarte. De aici îl scapă creștinii și-l duc în Cesareea.

Neînfricat de primejdie, prin cari a trecut ca un neasemănat viteaz al lui Christos, apostolul propoveduiește tot cu mai mare răvnă și îndrăzneală.

Dar tocmai această îndrăzneală îndârjește pe dușmanii evangheliei lui Christos, cari nu cruță nimic spre a zădărnici munca apostolului și a-l răpune și pe el. Drept ce în cele mai multe orașe, prin care propoveduiește el este luat la goană de gloatele întăritate asupra lui de către dușmanii, cari

il prigonau. De cei amăgiți el e gonit din oraș în oraș, cum însuși ne spune: gonit în orașe, gonit în câmp, în pustietate și în călătorie; vecinic în primejdie de moarte dela tâlhari, dela frații cei mincinoși; în primejdie să moară de foame și de golătate. De cinci ori l-au bătut Jidovii cu câte 39 de toiege — numai și numai ca doară-doară muiat prin băți și îngrozit de durerile lor va încetă de a propovedui. Odată Jidovii îl bat cu pietri până ce cred că l-au omorât și apoi îl târăsc ca pe un câne afară din oraș și-l lasă acolo. De trei-ori era gata, gata să se inee; o zi și o noapte a petrecut în adâncul mării. Și cu toate acestea, *mare ești Doamne și minunat ești într'u sfînții Tăi, acest apostol însuși mucenic din ce îndură nenorociri, din ce se face mai îndrăzneț, mai nepăsător de chinuri și de moarte, văzând că nu cu dreptatea și cu adevărul îl prigonesc și-l biruesc protivnicii săi, ci cu răutatea și cu zavistia lor.*

La biserică. Când se împlineau 23 de ani dela întoarcerea sa spre Christos, după ce făcuse lungile sale călătorii, Pavel a plecat de nou la Ierusalim, ca din cetatea nevrednică a împărăției jidovești să ducă evangelia

lui Christos în Roma, în cetatea împărăției lumii, pe care de acolo să o supună picioarelor Mântuitorului.

Când a plecat el spre Ierusalim, ca și pe cale către acea cetate, creștinii cu lacrimi l-au rugat să nu se ducă, fiindcă *în Ierusalim Fariseii îl așteaptă cu sete ca să-l omoare.* El însă cu nici un chip n'a voit să-i asculte, zicând că pentru Christos este gata ori și când să și moară.

Ajuns în Ierusalim, după câteva zile Jidovii zavistnici să sculară cu mare sgomot împotriva lui și voră să-l omoare chiar în curtea bisericii.

Văzând galceava pe care o făceau Jidovii, căpitanul oștirii romane, care era acolo de pază, alergă îndată cu ostași și scoase pe Pavel din mâinile Jidovilor cari îl băteau.

Căpitanul credea că Pavel e un răsvrătitor egiptean, și deci porunci să-l pună în lanțuri. Dar văzând îndată că s'a înșelat, i-a dat voie lui Pavel să vorbească poporului.

Poporul însă întăritat de Farisei nu voește să i asculte vorbirea, ci cere cu stăruință și cu mare sgomot moartea lui Pavel.

(Va urma).

lea reacțiunii. Noi, și cred, că toți cari cugetă, trebuie să fim de părerea, că libertății de presă trebuie să i-se dea cel mai larg teren. Nici preventiv și nici ulterior, nu-i permis a reglementa presa, dar mai vartos nu este iertat să se împedecă preventiv apariția produselor de presă.

On. d. ministru de justiție, în vorbirea sa, își motivează procedura manifestată față de presă cu aceea că e drept, că libertatea presei este un lucru mare și sfânt, și, după părerea sa, inviolabil, dar, asigurarea libertății de presă trebuie să stee în serviciul unui scop de-o mai înaltă cuprindere, și că față de libertatea presei trebuie să se apere morala publică și interesele statului național. Aceasta poate fi adevărat, dar DV. nu veți tăgădui, că această vedere e subiectivă și nu veți tăgădui că concepția ființei statului național, pecum și a moralei publice, poate să fie feliurită. Căci, oare sunteți siguri DV., că ceea ce azi corăspunde moralei publice, a corăspuns și înainte de aceasta cu 100 de ani, și că ce corăspunde azi, va corăspunde oare și după 100 ani? Nici decât, deoarece concepția moralei publice precum și a ființei statului național încă este supusă evoluției și schimbării. Iar ca noi să concredem prin lege unui om, ori cine ar fi acela, apărarea, că cineva într-o dată corăspunde moralei publice, și concepției statului național, aceasta socot, că peste tot n'are înțeles și a face aceasta, ar însemna a supune judecării unuia desvoltarea firească a acestor lucrări.

Astfel în chestia libertății de presă, punctul meu de vedere este, că presei să i-se dea cea mai mare libertate posibilă, ca în acest mod să deprindem publicul, ca el însuși să știe deosebi în presă, ce-i bun, și ce-i rău. Căci în multe state nici preventiv, nici ulterior, nu există regulamente contra presei, și sunt țări, unde în presă se poate comite lesa maiestate, proclamarea republicei, cu un cuvânt atacarea tuturor atributelor statului, fără a fi produs vreodată terorism, și fără a pune piedeci în calea vieții de stat. Căci dacă manifestarea părerilor presei este deplin liberă, atunci însuși publicul învață a face deosebire, căror articoli de presă să le creadă, căror enunțaii să le dea importanță, cari să și-le însușească și cari să le respingă ca pe unele ce sunt rele? Nu există On. C. plantă, care să nu conțină și venin, și în lumea plantelor sunt nenumărate, cari sunt mortal otrăvicioase. Acum dacă cu privire la utilizarea singuraticelor plante s'ar fi luat dispoziții polițiale, atunci poporul nici când n'ar fi putut dela sine învăța, cari plante sunt bune, și cari sunt otrăvitoare, dar dacă aceasta să concrede judecării libere a poporului și bune sale chibzuințe, atunci poporul învață, pe care să o arunce la o parte și din care cât să folosească; și astfel fac și alte ființe viețuitoare. Înțelegem și în presă, se află multă otrăvă și materie rea, dar de aci nu urmează, că presa trebuie se o încătușăm, că mântuitorului puterii de stat să-i dăm prilej s'o dirigă după bunul său plac; ci rezultă, ca să se dea ocazie cu deplină libertate, ca prin instituțiunea libertății de presă, însăși presa să instrueze publicul, care produse de presă să le privească vrednice de atențiune, și pe cari să le lapede. Și vă asigur, că convingerea poporului cu mult mai bine va alege, ce este pentru sine bun, decât procurorul, carele în prima linie are în vedere politica și multe alte interese.

Abstragând dela acestea, față de actualul conducător al portofoliului de justiție pentru aceea n'am încredere, căci nu s'a prezentat înaintea Camerei cu o atare idee, care de fapt să fie potrivită pentru ameliorarea și promovarea justiției. Căci dl ministru de justiție în total zice numai, că nizuiește spre ameliorarea justiției. Dar, On. Cameră, eu nu cred, că este în lume ministru de justiție, care n'ar enunța că scopul său este ameliorarea justiției; lucrul principal este însă că această ameliorare cu ce fel de mijloace dorește s'o ducă la îndeplinire. Convin-

gerea noastră este, că aceasta altcum a se ajunge, decât prin introducerea judecătoriei ambulante, — este cu neputință, pentru că la noi nizuința poporului de a fi sancționată justiția cu anumite represalii, nu se poate corege altfel, decât introducând în judecătorii, instituția judecătoriei ambulante, care singură poate realiza nemijlocirea și omiterea cheltuielilor de proces. (Zgomot neîntrerupt în stânga și dreapta).

Prezidentul sună: Rog liniște!

Dr. Maniu: Ar dură prea mult, dacă fiecare portofoliu l'as lua unul câte unul la desbatere. Dar să-mi fie permis a constată în generalități, că conducătorii actuali ai ministerelor de interne și agricultură, mai ales cu cea chestie nu s'au ocupat, care chestie în zilele noastre este de cea mai mare importanță, iar asta nu este alta, decât chestia emigrării poporului și tot de odată modalitatea de a împedecă primejdiile mari și perderile economice, ce isvoresc din emigrarea poporului. Eu regret din inimă, — și chiar aceasta este una dintre cauzele, cari nu mă lasă să fiu cu încredere față de acest guvern, — că membrii acestui guvern să ocupă cu alte chestii, și nu se nizuiesc a sană și împedecă greșeli și scăderi, cari cu ușurință pot duce această țară la marginea prăpastiei. Atare este emigrarea. Această chestie numai pe cale instituțională se poate rezolvi cercetând cauzele emigrării. (Zgomot).

Pote că pe DVoastră vă plictisește dar aceasta este o chestie cu mult mai importantă, decât să se poată comite marea greșală, ca în cursul unei debateri de o săptămână, o singură interpelare să nu se facă în interesul acelor, cari, părăsindu-și pământul patriei și moșiile strămoșesti, sunt siliți să iee lumea în cap, din cauză, că instituțiile acestei țări nu sunt potrivite să le asigure traiul de toate zilele.

Cauza emigrării este, că traiul se scumpește, iar izvoarele de venit scad. În urma acestora, care poate fi chemarea noastră? Aceea de a mări izvoarele de câștig. Iar aceasta nu se poate ajunge altcum, decât exclusiv dacă vom îmbunătăți câștigul de vară al poporului, și vom da prilej să câștige și iarna.

Dacă vom considera, că agricultorul lucră patru luni, și din câștigul acestor patru luni trebuie să se susțină douăsprezece luni, atunci să nu vă mirați că acel agricultor emigrează; și mai vartos să nu vă mirați, dacă și în acest câștig de patru luni este expus unui jaf adevărat. Deci On. Cameră, de-o parte trebuie să le facem cu puțință un câștig de iarnă, iar de alta trebuie să nimicim mijloacele, cari le împedecă sau le micșorează câștigul de vară. Trebuie să reglementăm contractele secerișului. Căci dacă încheiem contracte private, atunci, ca acelea să fie executabile, mai întâiu trebuie să se pornească proces, apoi trebuie să se aducă sentință și încă nici sentința nu-l poate obliga pe om, ca personal să îndeplinească ceva serviciu, ci numai ca să păstreze ecuivalentul real al aceluia. Contractele de seceriș însă sunt provăzute cu atare sancțiuni, încât muncitorul fără ori-ce fel de sentință judecătorească este obligat la îndeplinirea personală a muncii cu asistență gendarmerească. (Zgomot). Sanarea acesteia nu poate fi alta, decât, că aceste contracte înainte de a se prevedea cu clauzula executivă, să fie revizuite prin mediul chemat spre aceasta, căci a provedea cu sancțiuni atari contracte, din cari muncitorul are la zi numai 30 cr. câștig curat, e tiranie (Strigăte în stânga: Nu cunoști împrejurările!) Le cunosc foarte bine, câștigă 30 cr.!

Aceasta este neapărat de lipsă, dacă vrem să ajungem... (Zgomot).

Dr. Maniu: Ca în această țară nime să nu se tânguiească de o tractare nedreaptă.

Dar în afară de acestea colonizarea corectă este mijlocire, care poate împedecă emigrarea, mai departe scutirea de dare al minimului averii.

Nu pot atrage în destul atențiunea on. Camere și a On. guvern, nici asupra împrejurării, că fără introducerea apărării

căminului nu se poate împedecă în țara aceasta emigrarea. Căci emigrarea de o parte o provoacă puținătatea câștigului, iar de altă înglodarea în datorii. Chiar pentru aceasta apărarea căminului este chemată să împedecă înglodările în datorii, și să asigure inexpugnabil pentru toți moșia strămoșească ca cel mai sigur izvor de trai.

Nu doresc a mă ocupa mai pe larg cu singuraticile portofolii, țin însă a face la enunțările dnului premier, ca ministru de finanțe, câteva reflexiuni scurte. Ca un rezultat al luptelor politice din urmă a fost salutată scutirea de dare a minimului de existență, și darea progresivă. Deci cu încordată așteptare am întimpinat enunțarea premierului țării, ca ministru de finanțe, privitor la estinderea și modul realizării acestor reforme de mult dorite. Enunțările de deunăzi ale dlui premier însă, m'au atins deprimător, căci prospectul, care ni-l'a oferit în aceste chestiuni nu a corăspuns așteptării, cu care nu numai noi, ci întreagă opinia obștească a privit în fața lui.

Părerea dlui ministru de finanțe în această chestie este, că progresivitatea nu se poate introduce la dările reale, ci numai la darea de venit. Nu află cu tot limpede această enunțare, căci mai întâiu de toate conceptul dării reale și a dărilor personale nu este în destul de marcat în definirea sa. Dar să luăm expresiunea de dare reală, așa precum este obiiceu a se înțelege, că adevărat, sub dare reală înțelegem darea, care privește un oare-care izvor de câștig sau un oare-care obiect de avere. Astfel, dacă vom lua lucrul așa, darea progresivă nu v'a putea fi introdusă la darea de pământ, la darea de casă, la darea chiriiilor de casă, la dările întreprinderilor de industrie, la darea capitalelor, intereselor și cametelor, la darea de câștig, care de asemenea se referă la industrie. Intreb dară, unde va fi atunci darea progresivă? La darea de venit, cu care vrea să înlocuiască dl ministru de finanțe aruncul general după darea de venit. Astfel, că dacă on. domn Ministru de finanțe va introduce darea progresivă, așa precum a spus-o în prospect, vom ajunge acolo, că aceia va fi aplicată numai la o mică parte a dării de câștig de a III-a clasă, și la darea de câștig de a II-a clasă, și în afară de aceasta la darea de venit. Cu alte cuvinte, pe calea aceasta vom ajunge, On. Cameră, acolo, că în locul aruncului general, după darea de venit, vor introduce darea de venit și la darea de venit va fi principiul progresivității, va rămâne însă darea, care apasă existențele mici și le împedecă fericirea.

Dacă la darea de pământ guvernul nu vrea să introducă progresivitatea, fie-mi permis a indigita, că atunci în privința asta, guvernul actual e mai retrograd decât marea parte a agrarilor, căci un distins bărbat al agrarilor, — dacă îmi aduc bine aminte, — în anul trecut a zis că și la darea de pământ primește darea progresivă, dar numai până la un anumit maxim de dare, așa că acest agrar propriaminte a devenit adictul dării degresive. La tot cazul așa dară stă cu mult mai aproape de pretenziunea noastră, decât actualul guvern, care pe terenul acesta este hotărât reacționar.

Pe lângă un asemenea sistem, On. Cameră, darea progresivă nici un bine nu poate aduce. Pe lângă un asemenea sistem, minimul de avere nu-i altceva, decât un sistem de dare, ce pe existențele mai mici le scutește de cel mult doi-trei florini, lucru, care așa cred, este un prea mic preț al luptei, pe care DV. a-ți desfășurat-o în chestia aceasta.

Nu vreau să vorbesc pe larg; despre multe chestiuni am făcut mențiune, a căror dezbateră este cu mult mai importantă, decât a peroră despre alte lucruri. Nu vreau să într-o deamăruntul în meritul chestiilor, căci și așa nu peste mult vom avea prilej de a ne ocupa aici în cameră cu aceste chestiuni în mod temeinic, și în afară de orice neînțelegeri. De data aceasta mă mărginesc în total numai la accentuarea faptului, că noi atunci când ne arătăm neîncrederea față de acest gu-

vern, lucrăm după cea mai bună convingere a noastră, și anume pentru-că noi nu dorim nimic, ce n'ar fi just, nu pretindem nimic, ce purcează din rezonul acestui stat, politicește nu ar fi cu rost, și noi toate câte le dorim și le vrem, vi le spunem DV. sincer, pentru-ca DV. să vedeți limpede chipul, pe care vrem să vi-l prezentăm și calea, pe care înaintând, sigur se poate provoca fericirea acestei țări.

Eu în activitatea acestui guvern văd oare-care progres; văd că în unele lucrări și manifestaii ale sale sunt și concepții de acelea, pe cari la guvernele de mai înainte nu le-am experiat. Dar lipsește concepția de o cuprindere mai largă. E o petecire numai, dar mi teamă, că după cusut se va rupe.

Dar să-mi permite-ți, a vă spune că nici noi nu putem avea alt scop, decât a ne strădui spre fericirea popoarelor acestei țări. Deosebirea între noi este numai aceea, că drumul pe care DV. l'ați ales, nu este pregătit cu mijloacele moderne ale ideilor umane, acela nu este un drum de țară, ci numai o îngustă cărare, care foarte ușor poate duce spre perzare, și chiar pentru aceea noi pe DV. pe această cale nu vă vom urmări.

On. Cameră, noi față de acest guvern nu avem încredere și în urmare proiectul de lege nu-l votăm. (Aprobări pe băncile naționalităților).

De pe Valea-Hățegului.

— *Păcatele presei și păcatele administrației maghiare.* —

Foaia „Hunyadvármegye” într'un articol de fond publicat mai în vară impută deputaților naționaliști, că ei cu ocazia dezbaterii asupra bugetului țării au îndrugat la fraze goale, din care motiv a și aruncat apoi o sumedenie de învecisive asupra lor fără a-și da seamă, dacă cele înșirate în acel articol corăspund adevărului s'au nu?!

Se vede, că conducătorii foii numite nu vreau să știe de cele publicate din partea foilor din capitală, a căror colaboratori iau parte în persoană la ședințele dietei; fiind deci aproape de izvor dau informații mai exacte asupra celor petrecute acolo.

Oare să nu fi cetit domnii dela „Hunyadvármegye” ziarul „Pesti Napló”, care într'un număr al său din luna trecută să văită amar, că nu s'au aflat deputați în dieta maghiară, cari se reducă valoarea vorbirilor deputaților naționaliști, dând totodată expresie simțului său de rușine, că vre-o câțiva deputați din stânga întrerupeau pe cei naționaliști cu epitețe, ca: „om de nimica, agitator, trădător de patrie”, degradând astfel nimbul parlamentului maghiar în fața Europei!

E și greu a combate adevărul. Oamenii înțelepți nici nu se încearcă să facă acest lucru.

De erau în stare cei dela „Hunyadvármegye”, combăteau dlor afirmațiile deputaților noștri, aducând de es, exemple despre purtarea cuvințioasă, corectă și loială a administrației din comitatul nostru față cu poporul român. Nu au făcut-o însă, pentru-că nu o pot face. Iar adevărul nu le place nici când îl spun alții.

Aici îmi iau voe a întreba pe autorul articolului: ce e datorința principală a conducătorului unei foi? A desmierdă opinia publică și a-i secundă mereu, ori apoi a formă opinia publică?

Când opinia publică nu emanează din principiile moralului și ale dreptății, datorința conducătorului foi, cred eu, este să combată această opinie și să o abată în ogașele moralului și ale dreptății. Iar când e de lipsă formarea opiniei publice și personalul foi ce va să apară nu se simte liber de preocupății și ură a tot ce e străin, să se dea la o parte și să lase condeul pe seama oamenilor obiectivi și cu simț de dreptate.

Dacă conducătorul foi este om cu simț de dreptate și cu simț moral, om cu vederi largi, care merită să stea pe pedestalul acela înalt, de unde se dă direcție vieții sociale omenesți, el cu armele

morale și intelectuale luptă pentru delăturarea răilor și scăderilor de cari suferă societatea omenească. De este opinia publică greșită și parțială, el se silește din toate puterile a o curăți de preocupății și de tendințe separatiste și a o așeză pe baza moralului și a dreptății. Iar de nu este se năzuiește a o formă tot numai pe bazele singure trainice și durabile ale moralului și adevărului.

Conducătorii foii „Hunyadvármegye” însă nu cunosc, cum se vede, astfel de idei înalte.

Este caracteristică purtarea lor și prin faptul, că se ridică cu îndrăzneală până la înălțimea de a propune mijloace pentru sanarea răului, adică să li-se iee naționalităților și posibilitatea de a spune celor competenți ceea ce ne doare.

Dar, domnii dela „Hunyadvármegye”, cum va ști doctorul să lecuiască pe bolnav dacă acela e mut și mai cu seamă dacă nici nu-l conștientă? Cum va ști guvernul să delăture relele dacă nu i-se spun? E mai bună politica mută?

Când nu trimiteam deputați în dietă ziceți că ducem politică de sobol. Acum că am trimis câți am putut, ziceți că suntem obraznici.

Mai bine ar face domnii dela „Hunyadvármegye” dacă s'ar interesa cum trăiesc domnii dela administrație cu poporul român în acest comitat românesc!

Dacă cred, că gravaminele poporului român descoperite de deputații noștri în fața distei sunt ficțiuni, însărcineze persoane cari să le facă din când în când rapoarte despre isprăvile administrației din comitat, pe baza cărora apoi să ne ilustreze cu exemple contrarul vorbelor deputaților naționali.

Nu o pot face însă aceasta din motivul, că prea știu cum se poartă administrația cu poporul. Și de ar voi să înregistreze ceva, numai lucrări în folosul poporului nu pot înregistra.

Li-se impută deputaților naționaliști și peste tot inteligenței române, că poporul e agitat. Da! Știm și vedem că e agitat. Aceasta o recunoaștem, dar nu de noi e agitat, ci de purtarea domnii dela administrație.

Așa de exemplu în anul trecut a fost elegere de notar lângă Hațeg, în un cerc notarial aproape curat românesc. Au cerut Românii candidat creștin — pentru că românii nu cutezau să ceară. Li-s'a dat însă un Jidan.

La început și cei 3—4 proprietari maghiari erau indignați și făceau gură și opoziție și nereușind la comitat, erau gata să meargă cu cauza până la guvern.

Ce a făcut, ce a dres prim-pretorul nu se știe. Destul că Jidanul a rămas notar.

În o comună curat românească a fost a se îndeplini postul de învățător la școala comunală de acolo. În scaunul școlar sunt 12 membri români și cu ei notarul și jidanul.

Notarul a deschis concurs, în care — fără știrea membrilor români — a scris: că limba de propunere e cea maghiară. Pe cea română nici ca ajutoare nu a amintit-o. Urmarea a fost, că nu a concurat nici un Român.

În ziua alegerii cei 12 membri au zis către domnul inspector școlar — conducătorul alegerii — ca să binevoiască a deschide concurs de nou și să li-se dea posibilitatea de a alege un Român, care să se poată înțelege cu băieții. Ți-ai găsit o! Domnul inspector, om non (paremi-se și Maghiar nou) a ordonat alegerea. Iar când cei 12 Români au voit să părăsască sala, au fost opriți în sală și s'a început votarea.

Nu-i trebuia dlui inspector se voteze Românii. Ii trebuia însă să fie de față cel puțin $\frac{2}{3}$ când se va publica alegerea, pentru că aceea să poată fi validă. A votat notarul și jidanul. Români nici unul. Așa un maghiar — care pe deasupra nici nu ședează în comună — și un jidan au ales la 800 suflete de români învățător străin de limba acestora.

La săptămâna trecută tot în cercul Hațegului s'a efectuit alegerea de primar într-o comună cu 96% locuitori români.

Înzadar cereau Românii să le dea dl prim-pretor primar pe omul lor, Măria Sa nu a voit să știe de dorința lor, ci le-a candidat pe altul, pe care nu-l voiau ei. A ordonat apoi votarea și au votat 4 inși. Deci și aici 4 oameni — deși erau de față peste o sută de votanți — au ales primar la 750 de Români.

Așa e administrația la noi!

Ieri-alaltăieri erau pline foile maghiare de osanale la adresa zistemului nou. Nu-și încăpeau în piele de bucurie, că s'a prăbușit zistemul liberal, care și în cercul Hațegului și-a avut urmările sale funeste, precum înființarea de posturi pentru anumite persoane, introducerea telefonului în toate cancelariile notariale, asigurarea averii antistiei comunale contra focului pe spesele comunelor, și câte și mai câte, așa că în multe comune darea comunală trece peste 100%.

Urmarea ar fi să fie, ca domnii dela administrație să-și schimbe politica de până acum și să fie concilianți și mai drepti cu poporul. Dar se vede că „cine ce învață, moartea-l desvătă”, pentru că pe la noi nu se vede nici o schimbare și nici o îndreptare.

Acestea înșirate de mine sunt numai un mănunchiu foarte disparent din isprăvile administrației, căci foarte multe sunt nedreptățile ce se fac poporului român din aceste părți.

Și mai au domnii dela „Hunyadvármegye” îndrăzneala să zică, că deputații noștri și inteligența română agitează?! E comic de tot.

Abuzurile acestea ar trebui să încete odată și ar trebui să se purceadă mai cu cruțare, indulgență și cu dreptate față de popor și atunci sigur ar dispărea neînțelegerea și cearta, și dragostea s'ar sălășlui între toți fiii patriei fără deosebire de lege și neam. X.

NOUȚĂȚI.

Axente Sever. Se vestește din Brașov că eroul nostru național dela 1848 zace în agonie în spitalul din Brașov, uitat de toată lumea românească, într'un pat sărăcăcios în mijlocul zecilor de muribunzi, ostași ai sărăciei. Se vede că soarta i-a hărăzit ca și el să se sfârșiască cu acelaș martiriu ca toți oamenii mari.

Proces nou de presă are „Tribuna” pentru articolul „Politica ungurească” de I. Slavici, în Nr. 112. Asemenea și „Orientul” din Cluj pentru cinci articoli.

Adrian Roman locotenent de pioniri în bat. 7 a fost numit profesor la școala de cadeți din Sibiu.

Banca națională a României și-a încheiat socotelile pe jumătatea primă a anului acestuia cu un câștig curat de 1.646.498 lei.

Societatea română de literatură și artă din România va ține la 20—27 Sept. în București un congres pentru apărarea proprietății literare și artistice.

Turneul Z. Bărsan. Succesele artistului nostru ardelean sunt desăvârșite. Reprezentația dată la Orăștie a fost deplin reușită. Trupa lui Z. Bărsan a fost întâmpinată cu mare bucurie din partea Orăștiei, pe urmă a Devei, ieri Duminecă i-s'a făcut o călduroasă primire la Brad, unde a dat o reprezentație reușită din toate punctele de vedere, iar azi Luni dă o reprezentație în Abrud, unde reuniunea femeilor pregătește o măreață serată artistică.

Expulzarea. Ministrul de interne al României a dat poruncă aspră, că toți Grecii stabiliți prin comunele rurale să fie expulzați din acele comune.

Din București primim știrea următoare. Guvernul ungar a ridicat interzicerea ziarului „Adevărul” din București de a intra în Ungaria. Așa dar, de acum înainte, gazetele mari de zi din București, „Adevărul” și „Dimineața” pot să intre în Ungaria.

Recolta României în anul acesta e foarte bună. Secerișul s'a sfârșit peste tot și grăul e superior celui din anul trecut. Va avea însă o recoltă de cucuruz cum n'a avut de zeci de ani. Și pentru România aceasta e de mare însemnătate.

Fundația Dr. Liviu Marcu din Lugoj publică concurs cu termenul 7/20 Aug. pentru șase locuri gratuite și 40 locuri cu plată lunară de 30 cor. în internatul gr. ort. român pe seama elevilor dela școalele normale și gimnaziu din Lugoj. Rugările să se adreseze prez. Dr. G. Popovici.

Conferența interparlamentară din Londra s'a încheiat primind invitarea de a se întruni la anul viitor în Berlin.

Monede iabulare de 1 și 5 lei vor fi puse în circulație în România în săptămâna aceasta.

Arhiereu propoveditor de păcat. În șirul multelor nelegiuiri ce se săvârșesc asupra Românilor din Macedonia a ieșit la iveală și faptul că arhiereul din Chitrus, în ziua Paștilor de pe smyon a îndemnat pe Greci să omore pe Români, iar cei ce va omori unul sau mai mulți Români, să se duca la Sfântia Sa cu mâinile pline de sânge și el îl va da binecuvântarea.

Invenție. Farmacistul Radivo din Turda a inventat o compoziție de elemente chimice care scutește de peire în caz de foc ori de hârtii de valoare. Experimentele ce le-a făcut au dat rezultat foarte frumos. Materia inventată rezistă până la 1200° C. de căldură.

Sporul lunii Iunie. Statistica mai proaspătă arată date asupra poporului din țara noastră în luna Iunie. S'au născut 47514 suflete și au murit 34168. Nașterile au fost cu 9 sute mai puține ca în Iunie 1905. S'au încheiat în această lună 9969 căsătorii, între cari 58 împreunări jidanocreștine (3 în favorul jidanilor).

Spioni. Din Milano se vestește că la granița Italiei, pela Asiago, au fost prinși doi ofițeri austro-ungari, cari studiau terenul. Au fost conșiderați spioni și deținuți de Italiani.

Despăgubirea catastrofei dela San-Francisco a fost pe seama multor societăți de asigurare pericol de moarte. Aceste societăți, cele mai multe europene (engleze) au plătit suma de 864 milioane franci.

Trecut la catolicism. Episcopul ortodox Anthimos din Asia (Asia mică) a trecut la biserica catolică. Preoții greci uniți l-au primit cu alai și l-au instalat în aceeaș calitate în biserica lor, la Kum-Kapu. Episcopul e trecut de 70 ani. Patriarhul grec e indignat rău pe el. Nu e cumva același An' m, care era designat înainte cu câțiva ani să fie numit metropolit pe seama Românilor din Macedonia?!

Rupere de Roma. În Franța s'au înființat până acum 30 de comitete bisericesti libere. Ele s'au declarat independente și au rupt orice legături cu papa și episcopii francezi. Pornirea aceasta a aflat răsunet și țara a pomenit pe calea ce duce la ruperea definitivă de Rom.

Ortografia franceză. În Franța s'a pornit de mult curentul de a reforma ortografia atât de grea de estăzi. Unii radicali voiau cu ori ce preț o ortografie curat fonetică. O comisie emisă în 1903 de ministrul de culte a studiat chestiunea și acum a ajuns să stabilească un sistem care este cu mult mai simplu decât cel de până acum, bazat însă tot pe etimologism. Comisia pretinde introducerea acestui nou sistem în școală. Curentul radical să înțelege nu va amuți, ci va pretinde un fonetism curat și hotărât, lipsit de ori ce greutate.

Colera. În urma căldurilor mari ce s'au năpustit în zilele din urmă asupra unor țări s'a ivit și această boală înfricoșată. În Madrid au murit în zilele acestea mai mulți oameni de colera. S'au luat măsuri grabnice de împedecare.

Vârsta înaintată. În Băbeni (România) a murit în zilele trecute locuitorul Vasile Sărbu în vârstă de 121 ani bucurându-se până în momentul ultim de sănătate deplină.

Înștiințare.*

Se aduce la cunoștința onoratului public român, că cursurile „Școalei pentru economia și industria de casă” pentru anul școlar 1906/7 se vor începe în 15 Septembrie n.

În anul școlar 1906/7 va funcționa atât secțiunea economică a școalei, cât și cea industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice, care stă sub conducerea dșoarei Veturia

*) Celelalte ziare românești sunt rugate a mai reproduce această înștiințare.

Papp, va cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor și a pâinei; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinaritul; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; confecționarea rufelor; b) învățământ teoretic: economia de casă, chimia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevele, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiu au să locuiască în edificiul școalei, strada Baier nr. 1 (edificiul „Albinei”).

Se vor primi numai eleve, cari au împlinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucția va fi exclusiv în limba română. Se va conversa însă și în alte limbi, în deosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele prescise: 1. Fiecare elevă internă va avea să solvească o taxă lunară de 50 cor. din care se vor achită spesele efective ale școalei, cu excepțiunea remunerațiunii instructorilor, pe care o achită, reuniunea din al său. 2. Fiecare elevă externă va avea să solvească o taxă lunară de 40 cor., pentru care va primi și mearza și ojira.

Taxele sunt a se solvi tot pentru trei luni anticipativ.

În caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, 6 ștergere pentru bucătărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorturile pentru bucătărie și le vor face elevele însăși; dar șorturi pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septembrie n. și se termină la 15 Iulie n.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale, care stă sub conducerea dșoarei Alexandrina Teran, va cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne vor avea să solvească pentru întreținere o taxă lunară de 50 cor. și didectru lunar de 10 cor.; cele externe vor solvi didectru lunar de 10 cor.

În caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septembrie n. și se termină la 15 Iulie n.

Pentru amândouă cursurile informațiuni se pot primi dela conducătoarea școalei, dșoara Veturia Papp, Sibiu, strada Baier nr. 1. *Comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiu*.

Oficială.

Cuitele întregirei dotațiunii parohiale să se expedize imediat cassei arhidiecezane, spre a putea termina rațiociniul pe sem. II. 1906.

Cărți și reviste.

Programa (!!) gimnaziului superior din Beiuș pe anul 1905/6. Are la locul prim o disertație destul de interesantă a prof. Radu Cupar despre „accentul și topica limbei române”, pe care putea să o pună pe baze și mai largi, fiind o parte prea puțin studiată a limbei noastre, — și un scurt discurs al prof. Dr. C. Pavel la aniversarea morții episcop. M. Pavel. Datele statistice sunt amănunțite și se dau și ungurește, împreună cu lucrarea de mai sus. E bător la ochi că rubrica primă a datelor o ocupă gr. cat. cu 179 elevi, a doua rom. cat. cu 24, și numai în a treia vin gr. or cu 162 elevi, cu toate că în întreg institutul sunt abia 56 maghiari, între cari 20 evrei față de 341 români.

Limba română suferă de expresii urâte, ca ordul examenelor, fundul (fond) tinerimei școlare, ordinariul clasei, voaie, prof. se numește (în loc de e numit), recreația de stors (cules de vii), tinerii nu-și pot conduce vipt și cortel fără știrea direcțiunei, și alte multe de felul acesta. E timpul suprem să ne îndreptăm odată limba, și profesorii sunt întâiu chemați să facă lucrul acesta.

[188] 3—3

Publicațiune.

Pentru livrare de:

1. *Pâne de grâu curat.*
2. *Franzele făcute din făină de grâu curat cu lapte.*
3. *Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.*
4. *Carne de vită.*
5. *Carne de vițel.*
6. *Carne de porc și*
7. *Unsoare de porc, toate de prima calitate pentru alimentarea alor 220—250 elevi dela seminarul arhiepiscopar teologic pedagogic greco ortodox român „Andreian” din Sibiu în anul școlar 1906/7.*

Doritorii de a reflecta la careva din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor., în persoană la subscrisul, până în 20 August stil nou, incluzive, unde vor afla mai de aproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventual alte informații. Ofertele înrate după termen nu se vor lua în conziderare.

Tot în acest termen se pot înainta în scris oferte pentru *resturile de mâncare* dela mese și cină.

Sibiu, 1 August n. 1906.

Ilie Hociotă
econom sem.

Nr. 421—1906. ppresb. [197] 1—3

Concurs.

Decretându-se prin venerabilul ordin conzistorial din 1 Februarie 1905, Nr. 811 Bis., filia Felța, de parohie materă de clasa a III-a, pentru ocuparea ei se publică, conform venerabilului ordin conzistorial dtto 7 Decembrie 1905, Nr. 11,880 Bis., din nou concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele economice în stare bună, grădina de pomi și de legumi.
2. Porțiunea canonică de 14½ jugăre pământ, parte arătură, parte fânaț, din cari 684 st. □ vie.
3. Simbria preoțească dela 30 familii câte una ferdelă cucuruz sfârmat.
4. Patru stângini de lemne aduse în curtea parohială.
5. Venitele stolare anuale cu 70 cor.
6. Dela tinerimea adultă câte o zi de lucru anual cu întreținerea dela preot.

Concurenții și vor înainta petițiunile cu toate documentele recerute de legile în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul indicat și sunt datori a se prezenta înaintea alegătorilor în biserică conform prescrierilor regulamentului pentru parohii, pentru a cânta, resp. a celebra și cuvânta.

Sighișoara 28 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 436—1906. [190] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățăto-rești** dela școalele confesionale române gr. or. din mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul **Ungurașului**, se descrie concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bodia**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și grădină.
 2. **Ciumerna**, cu salariu anual de 600 coroane prin repartitie dela popor, cuartir și grădină.
 3. **Jimborul-mare**, salariu 600 coroane și celelalte emolumente legale.
- Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și subșterne concursul construite conform normelor din vigoare, la subscrisul oficiu în termenul indicat, cu acea observare, că reflectanții au a se prezenta înaintea de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta, având cei aleși îndatorirea de a instrui copii în cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică. Ceice vor documenta că sunt în stare a instrui copii a cânta în cor vor fi preferiți.

Cuincuenalele se vor computa numai după împlinirea de 5 ani de serviciu la aceste școale, începându-se dela alegerea lor.

Fizeș-Sânpetru, 23 Iulie st. v. 1906.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Ungurașului, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 832—1906

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători**, dela școalele populare confesionale române din tractul **Făgăraș**, pe baza rezoluției preavenerabilului conzistor arhiepiscopar dtto 15 Iunie a. c. Nr. 5451 Școl., se descrie concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Sâmbăta-superioară-apusă**, al II-lea post, salariu 600 cor. din arunc, cuartir și lemne.
2. **Părău**, a II-lea post, salariu 600 cor. din arunc, cuartir și lemne.

Doritorii de aceste posturi, să și subștearnă cererile, cu atestatele recerute, subsemnatului oficiu, până la termenul statorit, și să se prezinte la biserică spre a cânta, având cel ales, îndatorirea de a instrui în cântările bisericesti și a cânta cu școlarii din școala de toate zilele și cu cei de repetiție la sf. liturgie și vecernie.

Cuincuenalele se vor computa numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraș, 24 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiterial greco oriental român Făgăraș.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 378—1906. (196) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post **învățăto-rese** la școala elementară gr. or. rom. din **Zernești** protopresbiteratul **Bran**, prin aceasta se descrie concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pe lângă următoarele condițiuni:

Dela concurenți se cere să dovedească că au absolvat cel puțin 4 clase medii, și că au prescrise calificatiune pedagogică. Intre egali vor avea preferință ceice vor dovedi, că sunt capabili a constitui cor bisericesc în mai multe voci, pentru ceace vor fi deosebit remunerați din partea bisericii.

Salariul anual este de 600 cor., pentru cuartir 120 cor. și pentru ¼ jugăr de pământ 12 cor.

Salariul se plătește în rate lunare sau trilunare anticipative.

Cuincuenalele a 100 cor. se socotesc numai după anii serviți la școala din Zernești.

Suplicele sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiterial până la termenul indicat.

Zernești în 25 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiterial al tractului **Bran** în conțelegere cu comitetul parohial din Zernești.

Ioan Dan
admin. protopresb.

Nr. 623—1906 [192] 2—3

Concurs

Prin aceasta se descrie concurs pentru posturile de **învățători**, cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” la următoarele școale confesionale gr. or. din tractul **Treiscaune**:

1. **Poiana-Sărată**, pentru două posturi de învățători fiecare împreună cu salariu de 600 coroane, plătit din cassa bisericii, 3 stângine lemne de foc, și locuință în natură.
 2. **Chezd-Mărtanuș**, salariu 601 cor. 50 fil. pentru lemne de foc 20 cor. și cuartir natural.
 3. **Intorsura Buzăului**, salariu 600 coroane și cuartir în edificiul școlii.
- În toate aceste trei comune, învățătorii vor avea a ține strana în biserică ca cântăreți în Dumineci și sârbători, a conduce pe elevi la biserică și a cânta cu ei cântările liturgice.

Cuincuenalul li-se va socoti numai după ce vor servi în continuu 5 ani în comuna unde vor fi aleși.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și înainta cererile instruite cu documentele recerute în termenul arătat la subsemnatul.

Brețcu (Bereczk, comitatul Hâromszék) 22 Iulie 1906.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 316—1906. [193] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învățător** împreună cu postul de cantor din **Alba-Iulia-Maeri**, se descrie concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salariu anual solvabil în rate lunare anticipative 600 cor. Venitele cantorale cari dau suma de cel puțin 300 cor. Cuartir și lemne.

Dela concurent se recere să aibă pe lângă calificatiunea prescrisă de lege cel puțin 4 clase medii și să poasă cunoștințe muzicale, ca să poată conduce corul deja

existent. Dela concertele și producțiunile ce va aranja cu corul va primi remunerațiune separată conform venitului ce se va obține.

Concurenții au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cântări, eventual și în conducerea corului.

Alba-Iulia, 16 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu oficiul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în **Librăria arhiepiscopară din Sibiu (Nagyszeben).**

Petițiile să fie scrise cu mâna proprie.

În prăvălia de manufactură

a dlui N. S. Nadasdy,
Piața mică Nr. 31, se
caută un **învățăcel.**

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința on. mei mușterii și a st. public din Sibiu și împrejurime, că **mi-am mutat cofetăria din Piața mare Nr. 13 în**

Piața mare Nr. 18

(edificiul Casinei maghiare) și le adresez rugarea de a mă onora și în noul meu local cu număroasele lor vizite și comande.

Asigurând serviciu prompt și executare conștientioasă a comandelor mă recomand în binevoitorul sprijin al on. public și semnez

cu deosebită stimă

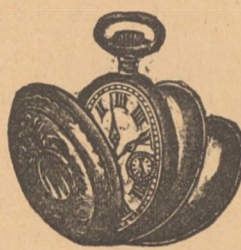
Iuliu Boda

cofetar.

[194] 2—3

Important pentru fiecare!

Vânzare totală!
Cu preț uimitor de eficient, cu numai 2,95 se poate comanda o admirabilă garnitură conștientioasă din următoarele patru prezente juvare:

Important pentru fiecare!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință ar ginit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.

1 lanț panterat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.

1 ac de cravată de goldin cu imitații de brillant.

1 păr. bumbi de manșete, marcă „garantă”.

1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, conștientioasă din 5 bucăți.

1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficiu. (78) 12—15

1 inel de goldin cu piatră elegantă.

1 oglindută de buzunar în cutie.

Aceste patru prezente obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2,95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloge bogat ilustrate cu tot felul de juvare gratis și franco.

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Preț cor. 1,50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Dela Librăria arhiepiscopară din Sibiu se pot procura următoarele cărți mai nou apărute:

- Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2,50 c.
Agărbiceanu Ioan: Dela țară, 1,50 cor.
Bărsan Z.: Ramuri, 1,50 cor.
Brătescu-Voinesti I.: Nuvele și schițe, 1,50 c.
Beldiceanu N. N.: Chipuri dela mabala, 1,50 c.
Boureaul E.: Povestiri din copilărie, 1,50 c.
Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coșbuc, 1,50 cor.
— Pe Dunăre, 1 cor.
— În luncă, 1 cor.
Coșbuc G.: Költemények, fordította Revai 1,50 cor.

Cunțan Maria: Poezii, 1,25 cor.
Chendi Ilarie: Foiletoane, 2,50 cor.
— Preludii, ediția II, 2,50 cor.
— Fragmente, 2,50 cor.

Delatimana Cornelia Ioana: 100 basme și istorioare pentru copii, 2,50 cor.

Gădei: Rușii și țărâna românească, partea I—III à 30 fileri.

Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schițe din viața boerilor moldoveni, 1,50 cor.

Farago Elena (Fatma): Versuri, 1,50 cor.

Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1,50 cor.

Gorun Ion: Taina a șasa, 1,50 cor.

Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1,50 cor.

Grigorowitza Em.: Chipuri și graiuri din Bucovina, 2,50 cor.

Hodoș Constanța: Frumos! nuvele, 1,50 cor.

Ionescu Gh. C.: Note de drum, 75 fil.

Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri și icoane, trei volume à 2,50 cor.

— Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene 4 cor.

— Inscriptii din bisericile României 5 cor.

— Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1,50 cor.

— Neamul românesc în Bucovina, 2,50 cor.

— Ștefan-cel-Mare și Mihail Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.

— Drumuri și orașe din România, 2,50 cor.

— Pe drumuri departate, note de călătorie, 1,50 cor.

— Cuvinte adevărate, 2,50 cor.

— Lupta pentru limba românească, 1 cor.

— Sate și mănăstiri din România, 2,50 cor.

— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à 2,50 cor.

Iosif St. O.: Credințe (poezii), 1,50 cor.

— Din zile mari, 2 cor.

Ion Manolache-Holda: Fețe, nuvele, 1,50 cor.

Jules Brun și N. Papahagi: Moșneagul dela Munte, roman, 1,50 cor.

Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, reguli practice de bunăcuviință între oameni, 1,50 cor.

Lecca Haralamb G.: Poezii, 1,50 cor.

Moruzi D. C. Rușii și Români cu o prefață de N. Iorga 1,50 cor.

Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.

Pop Vasile: Domnița Viorica, roman din viața de azi, 2 cor.

— Răs și plâns, schițe umoristice și nuvele, 1,50 cor.

Popovici Aurel C.: Vorbe înțelepte, 1,50 cor.

Petra-Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1,50 cor.

Paul Augustin: Intre Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri, 1,50 cor.

Rutenisarea Bucovinei și cauzele de-naționalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3,50 cor.

Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1,50 cor.

— Soimii, roman, 1,50 cor.

— Dureri înăbușite, operă premiată de Academia română, 2 cor.

— Crășma lui Moș-Precu, 2 cor.

— Povestiri din războiu, 2 cor.

— Floare-ofilită, roman, 2 cor.

— Amintirile Câprului Gheorghid, 2 cor.

Sandu-Aldea C.: Drum și popas, note de drum și schițe, 1,25 cor.

— În urma plugului, 1,50 cor.

Scrob Carol: Rouă și brumă (poezii), 1,50 c.

Slavici Ion: Din bătrâni, narațiune istorică, 2 volume à 2,50 cor.

— Mara, roman 2,50 cor.

Teodoru A. Gh.: Din viața marinului, nuvele, 1,50 cor.

Vodă George: Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Prin Librăria arhiepiscopară se pot procura diferite

ornate bisericesti

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Dela Librăria arhiepiscopară din Sibiu (Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 c.